

14

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GÓRNICICTWA

z dnia 16 stycznia 1954 r.

w sprawie używania materiałów wybuchowych w zakładach górniczych.

Na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 2 dekretu z dnia 6 maja 1953 r. — Prawo górnicze (Dz. U. Nr 29, poz. 113) zarządza się, co następuje:

R o z d z i a ł I.

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. W rozumieniu rozporządzenia:

- 1) środkami strzałowymi są materiały wybuchowe, środki inicjujące i zapalające,
- 2) środkami inicjującymi są zapalniki elektryczne ostre, splotki górnicze i lonty detonujące,
- 3) środkami zapalającymi są zapalniki elektryczne nieostre, lonty prochowe i zapalacze lontowe,
- 4) sprzętem strzałowym są zapalniki elektryczne, wyłączniki strzałowe, przyrządy kontrolne, przewody strzałowe itp.

2. Skrótem MW oznacza się wszystkie materiały wybuchowe, używane w zakładach górniczych zarówno w robotach podziemnych, jak i naziemnych; składami MW są składy środków strzałowych.

§ 2. 1. Zakład górniczy może nabywać, przechowywać i używać do robót strzałowych tylko takie środki strzałowe i taki sprzęt strzałowy, które Wyższy Urząd Górniczy dopuścił do używania w górnictwie ustalając równocześnie zakres ich stosowania oraz dopuszczalny okres czasu składowania środków strzałowych w zakładach górniczych.

2. Wyższy Urząd Górniczy zawiadamia wojewódzkie urzędy bezpieczeństwa publicznego o środkach strzałowych, dopuszczonych do używania w górnictwie.

3. Technicy strzałowi obowiązani są aktualizować bieżąco wykaz środków strzałowych i sprzętu strzałowego, dopuszczonych przez Wyższy Urząd Górniczy, jak również przepisy o ich stosowaniu.

§ 3. 1. Zakład górniczy może nabywać środki strzałowe tylko na podstawie zezwolenia okręgowego urzędu górniczego, wydanego na nazwisko kierownika ruchu zakładu górniczego oraz osób upoważnionych przez okręgowy urząd górniczy do zastępowania kierownika ruchu zakładu w tym zakresie. Wyższy Urząd Górniczy ustala wzór zezwolenia.

2. Zezwolenie na nabycie środków strzałowych jest ważne na okres jednego roku.

3. Okręgowy urząd górniczy przesyła odpisy wydanych zezwoleń właściwemu wojewódzkiemu urzędowi bezpieczeństwa publicznego.

§ 4. 1. Prowadzenie składów MW, wydawanie środków strzałowych oraz ich przewóz na terenie zakładu górniczego do składu MW można powierzać tylko zatwierdzonym przez okręgowy urząd górniczy wydawcom MW,

2. Wydawca MW powinien odpowiadać następującym wymaganiom:

- 1) posiadać obywatelstwo polskie,
- 2) mieć ukończone 30 lat życia, a nie przekroczone 60 lat życia,
- 3) posiadać znajomość języka polskiego w słowie i piśmie,
- 4) wykazać znajomość obchodzenia się ze środkami strzałowymi oraz znajomość ich właściwości i sposobu działania,
- 5) być znany kierownictwu ruchu zakładu górniczego jako pracownik trzeźwy, sumienny i dokładny.

3. W wyjątkowych przypadkach Wyższy Urząd Górniczy może przesunąć dolną i górną granicę wieku, wymaganego od wydawcy MW.

§ 5. Zakład górniczy — za zgodą okręgowego urzędu górniczego — może w wyjątkowych przypadkach przechowywać środki strzałowe przeznaczone do celów nie związanych z prowadzeniem tegoż zakładu górniczego; jednakże ogólna ilość przechowywanych środków strzałowych w składzie MW nie może przekraczać ilości określonych w zezwoleniu dla danego składu.

§ 6. Zakład górniczy — za zgodą okręgowego urzędu górniczego — może w wyjątkowym przypadku, uzasadnionym interesem publicznym, wydać MW do celów nie związanych z prowadzeniem zakładu górniczego. W tym przypadku strzałowy zakładu górniczego wykonuje osobiście robotę strzałową wydanymi MW. Okręgowy urząd górniczy udziela zgody po uprzednim porozumieniu się z właściwym organem bezpieczeństwa publicznego.

§ 7. Wszyscy pracownicy zakładu górniczego obowiązani są:

- 1) zachować jak największą ostrożność w czynnościach ze środkami strzałowymi i w związku z nimi,
- 2) zgłaszać natychmiast najbliższej osobie dozoru ruchu zauważone przypadki pozostawienia bez dozoru środków strzałowych oraz inne okoliczności, które mogą grozić niebezpieczeństwem wybuchu.

§ 8. Znalezienie lub kradzież środków strzałowych należy zgłosić osobie dozoru ruchu danej zmiany, która z kolei powiadamia kierownika ruchu zakładu górniczego albo jego zastępcę. Kierownik ruchu zakładu górniczego obowiązany jest donieść o kradzieży okręgowemu urzędowi górniczemu i właściwemu urzędowi bezpieczeństwa publicznego.

R o z d z i a ł II.

Zezwolenia na budowę i przebudowę składów MW oraz na przechowywanie MW.

§ 9. 1. Zakład górniczy przechowuje środki strzałowe tylko w przeznaczonych na ten cel i odpowiednio przystosowanych składach MW na powierzchni (naziemne składy MW) lub pod ziemią (podziemne składy MW).

2. W rozumieniu rozporządzenia:

- 1) naziemny skład MW jest to zespół komór skladowych na ogrodzonej powierzchni,
- 2) podziemny skład MW jest to zespół komór i chodników, znajdujący się poza głównymi drzwiami skladowymi.

§ 10. 1. Okręgowy urząd górniczy wydaje zezwolenie na:

- 1) budowę i przebudowę podziemnego składu MW o pojemności do 100 kg MW wraz z odpowiednią ilością środków inicjujących i zapalających,
- 2) przechowywanie MW w ilości do 100 kg wraz z odpowiednią ilością środków inicjujących i zapalających.

2. Wyższy Urząd Górniczy wydaje zezwolenie na:

- 1) budowę i przebudowę podziemnego składu MW o pojemności przekraczającej 100 kg MW wraz z odpowiednią ilością środków inicjujących i zapalających,
- 2) przechowywanie MW w ilości ponad 100 kg wraz z odpowiednią ilością środków inicjujących i zapalających.

3. Okręgowy urząd górniczy wydaje zezwolenie na budowę i przebudowę naziemnych składów MW oraz na przechowywanie w nich środków strzałowych. Osobne przepisy określają przypadki, w których zezwolenia wydawane będą za zgodą innych organów.

§ 11. 1. Zakład górniczy obowiązany jest zawiadomić o zakończeniu budowy lub przebudowy składu MW właściwy organ państwowej administracji górnictwa celem dokonania odbioru technicznego i wydania zezwolenia na przechowywanie w nim środków strzałowych.

2. Zezwolenie na przechowywanie środków strzałowych zawiera:

- 1) określenie dopuszczonych do przechowywania ilości każdego rodzaju MW oraz środków inicjujących i zapalających jak i oznaczenie komór przeznaczonych do ich przechowywania,
- 2) określenie terminu ważności zezwolenia,
- 3) pouczenie o odpowiedzialności karnej za nieprzestrzeganie odpowiednich przepisów.

3. Zakład górniczy po uzyskaniu zezwolenia na przechowywanie środków strzałowych obowiązany jest oznaczyć objęte zezwoleniem składy MW na planach sytuacyjnych (naziemne składy) i na planach kopalnianych (podziemne składy) oraz zamieścić na nich datę i liczbę decyzji zezwalającej na budowę lub przebudowę składu.

§ 12. 1. W składzie MW wolno przechowywać tylko określone w zezwoleniu ilości MW, środków inicjujących i zapalających.

2. Przechowywana w składzie MW ilość MW, środków inicjujących i zapalających nie może przekraczać rzeczywistego miesięcznego zapotrzebowania zakładu górniczego, wynikającego z planu robót.

3. Odrębne przepisy określają sposób przechowywania środków strzałowych oraz rodzaje i warunki budowy, jakim powinny odpowiadać składy MW,

R o z d z i a ł III.

Kontrola składów MW i obrotu środkami strzałowymi.

§ 13. 1. Każdy zakład górniczy prowadzi bieżącą ewidencję przychodu i rozchodu środków strzałowych.

2. Wyższy Urząd Górniczy wydaje szczegółowe przepisy o prowadzeniu ewidencji przychodu i rozchodu środków strzałowych.

§ 14. 1. Okręgowy urząd górniczy przeprowadza co najmniej raz na pół roku kontrolę:

- 1) należytego prowadzenia i zgodności ewidencji przychodu i rozchodu ze stanem środków strzałowych w danym składzie MW,
- 2) stanu urządzenia i wyposażenia pomieszczeń skladowych.

2. W podziemnych zakładach górniczych technik strzałowy przeprowadza — co najmniej dwa razy w miesiącu — kontrolę w zakresie podanym w ust. 1.

3. W odkrywkowych zakładach górniczych kierownik ruchu zakładu górniczego lub technik strzałowy przeprowadza — co najmniej raz na tydzień — kontrolę w zakresie podanym w ust. 1.

4. Wydawca MW przeprowadza bieżąco — raz na zmianę — kontrolę stanu środków strzałowych w składzie MW i porównuje stan faktyczny z zapisami w książkach ewidencyjnych składu.

§ 15. 1. W każdym składzie MW prowadzi się książkę kontroli składu, w której kontrolujący wpisuje uwagi i doraźne zarządzenia podpisując je własnoręcznie i zaopatrując datą.

2. Wszystkie pisemne zarządzenia pokontrolne dotyczące składu MW, przesłane zakładowi górniczemu, wpisuje się do książki kontroli składu.

§ 16. 1. Wstęp do naziemnego składu MW oraz do komór skladowych i wydawczych podziemnego składu MW jest dozwolony wydawcy MW oraz w jego obecności:

- 1) technikowi strzałowemu,
- 2) kierownikowi ruchu zakładu górniczego,
- 3) zastępcy kierownika ruchu zakładu górniczego, upoważnionemu do zastępowania kierownika w tym zakresie (§ 3),
- 4) przedstawicielowi organu państwowej administracji górnictwa;
- 5) głównemu technikowi strzałowemu jednostki nadrzędnej zakładu górniczego,
- 6) innym osobom tylko na podstawie pisemnego upoważnienia kierownika ruchu zakładu górniczego.

2. Osobom wykonującym robotę strzałową na podstawie wypełnionej książeczki strzałowej oraz osobom dozoru ruchu dozwolony jest wstęp:

- 1) na ogrodzony teren naziemnego składu MW i do przedsionka składu z wyłączeniem samego składu,
- 2) do podręcznych naziemnych składów MW,
- 3) do podziemnych składów MW z wyłączeniem komór skladowych oraz chodników skladowych łączących komory (przedsionków komór skladowych),
- 4) do przedsionka podręcznego składu podziemnego MW.

3. Tablice ostrzegawcze z wypisanym czytelnie *tekstem przepisów* ust. 1 i 2 umieszcza się w widocznych miejscach przy wejściu do składu MW, jak również w samym składzie.

4. W podziemnych składach MW oznacza się tablicami wejście i wyjście ze składu.

§ 17. 1. Wyższy Urząd Górniczy na wniosek zakładu górniczego lub okręgowego urzędu górniczego albo według swojego uznania zarządza badanie jakości środków strzałowych, nabytych przez zakład górniczy. Koszty tego badania obciążają zakład górniczy.

2. Wyższy Urząd Górniczy może zarządzić badanie środków strzałowych na wniosek i na koszt wytwórni, która tych środków dostarczyła.

R o z d z i a ł IV.

Odbiór i transport środków strzałowych.

§ 18. 1. Przewóz środków strzałowych poza terenem zakładu górniczego odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami.

2. Zakłady górnicze odbierają kolejowe przesyłki środków strzałowych bezzwłocznie po otrzymaniu wiadomości o nadejściu przesyłki.

§ 19. 1. Osoby dozoru ruchu, wyznaczone przez kierownika ruchu zakładu górniczego lub przez kierownika jednostki bezpośrednio nadzórnej spośród osób wymienionych w zezwoleniu na nabycie (§ 3):

- 1) dokonują odbioru w wytwórni lub ze stacji kolejowej środków strzałowych przeznaczonych dla zakładu górniczego lub dla zespołów zakładów górniczych,
- 2) przeprowadzają transport środków strzałowych do zakładu górniczego.

2. Określonego w ust. 1 odbioru i transportu środków strzałowych dokonywać mogą również wydawcy MW, których okręgowy urząd górniczy do tego upoważni.

3. Kierownik ruchu zakładu górniczego przeznacza do robót pomocniczych przy przewozie i składowaniu środków strzałowych odpowiednio pouczoną osobę pełnoletnią i wystawia im pisemne upoważnienia do wstępu do składu MW (§ 16).

4. Zatrudnionym przy odbiorze z wytwórni lub stacji kolejowej oraz przy przewozie i składowaniu środków strzałowych nie wolno używać otwartego światła i palić tytoniu.

§ 20. 1. Środki strzałowe dostarcza się do zakładu górniczego w nie uszkodzonym opakowaniu fabrycznym.

2. Odbierającemu środki strzałowe z wytwórni nie wolno przyjąć środków strzałowych w uszkodzonym opakowaniu fabrycznym oraz środków podejrzanych o złą jakość na podstawie zewnętrznych oznak.

3. W razie stwierdzenia uszkodzenia opakowania środków strzałowych przy ich odbiorze ze stacji kolejowej należy przed odbiorem skrzynki sprawdzić, czy nie powstały braki w jej zawartości, a następnie odpowiednio wzmocnić lub zabezpieczyć uszkodzone opakowanie.

4. Odbierający środki strzałowe obowiązany jest stwierdzić protokolarnie zauważone braki zawartości skrzynki oraz zgłosić je bezzwłocznie kierownikowi ruchu zakładu górniczego, który:

- 1) zgłasza braki wytwórni,

2) zawiadamia o powyższym właściwy urząd bezpieczeństwa publicznego podając jednocześnie przypuszczalną przyczynę braku.

5. Nie wolno przewozić w stanie luźnym paczek i naboju MW, pochodzących z uszkodzonych skrzynek. Dozwolony jest ich przewóz tylko w zamkniętym naczyniu, przystosowanym do przenoszenia MW.

§ 21. 1. MW i środki inicjujące oddaje się do przewozu między składami MW w nie uszkodzonym opakowaniu fabrycznym.

2. Przy transporcie pomiędzy składami MW środków strzałowych w uszkodzonym opakowaniu fabrycznym oraz paczek i naboju MW pochodzących z uszkodzonych skrzynek stosuje się odpowiednio przepisy § 20.

§ 22. Otrzymane środki strzałowe zakład górniczy niezwłocznie umieszcza w składzie MW i wpisuje ich ilość i rodzaj do ksiąg ewidencyjnych składu (§ 13).

§ 23. 1. Przenoszenie oraz przewóz MW i środków inicjujących wraz z innymi materiałami lub z innym sprzętem są zakazane.

2. Przewóz MW razem ze środkami inicjującymi jest zakazany.

3. Środki strzałowe zabezpiecza się przy przeniesieniu lub przewozie przed zetknięciem z otwartym płomieniem, iskrami i wysoką temperaturą, przed wstrząsami, tarciami, uderzeniami oraz przed zawilgoceniem.

§ 24. 1. Przewóz MW i środków inicjujących klatkami wyciągu szybowego odbywa się tylko w wozach i z szybkością nie przekraczającą szybkości przewidzianej dla zjazdu ludzi i poza czasem przeznaczonym na zjazd i wyjazd załogi.

2. W czasie przewozu określonego w ust. 1 użycie drugiej klatki tego samego wyciągu szybowego lub innego piętra tej samej klatki do innych celów, z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 3, jest zakazane.

3. Wydawca MW może zjeżdżać klatką wyciągu szybowego, którą przewozi się MW lub środki inicjujące, ale na innym próżnym piętrze tej klatki. Zjazd innych pracowników w klatce wyciągu szybowego, którą przewozi się MW lub środki inicjujące, jest zakazany.

4. Wydawca MW obowiązany jest powiadomić każdorazowo maszynistę maszyny wyciągowej oraz sygnalistów na nadszyciu i podszybiu o rozpoczęciu przewozu MW lub środków inicjujących i o jego zakończeniu.

§ 25. 1. Przy przewozie MW i środków inicjujących na powierzchni zakładów górniczych zaopatruje się środki przewozowe w napisy „Uwaga! Materiały wybuchowe”.

2. Do przewozu MW i środków inicjujących w wyrobiskach podziemnych używa się specjalnych wozów.

3. Odbierający MW i środki inicjujące jest obowiązany zbadać środki przewozowe, o których mowa w ust. 1 i 2, przed ich załadowaniem co do ich przydatności do przewozu środków strzałowych.

§ 26. 1. Przy przewozie ręcznym MW i środków inicjujących na powierzchni zakładów górniczych i pod ziemią na torach poziomych należy zachować odstęp pomiędzy wozami nie mniejszy niż 10 m. W czasie takiego przewozu jeden z robotników musi iść przed pierwszym wozem, ostrzegając napotykanymi ludźmi słowami: „Baczność! Materiały wybuchowe”.

2. Przewóz ręczny MW wozami po torach w chodnikach pochyłych (po upadzie) jest zakazany.

§ 27. Przewóz MW i środków inicjujących do składu MW może odbywać się pociągami pod następującymi warunkami:

- 1) środki strzałowe przewozi się jedynie pociągami składającymi się poza tym tylko z próżnych wozów,
- 2) wozy z MW i środkami inicjującymi umieszcza się w środku pociągu lub co najmniej za dwoma pierwszymi próżnymi wozami licząc od lokomotywy,
- 3) wozy z MW oraz środkami inicjującymi i zapalającymi umieszcza się tak, aby nie mogły na nie spadać iskry ze zbieracza prądu lokomotywy przewodowej,
- 4) MW i środki inicjujące przewozi się oddzielnie w dwóch różnych pociągach,
- 5) szybkość jazdy pociągu nie może przekraczać 10 km/godz.,
- 6) w pociągu mogą znajdować się tylko maszynista, spinacz wozów (konwojent) i wydawca MW,
- 7) maszynista i spinacz wozu (konwojent) będą pouczeni o przepisach w sprawie transportu środków strzałowych.

§ 28. Przy przewozie MW lub środków inicjujących urządzeniem transportowym z zastosowaniem liny bez końca wozy doczepia się do liny w takich odstępach od najbliższych wozów roboczych, aby lina ciągnąca nie wlokła się po dolnej płaszczyźnie wyrobiska (po spągu).

§ 29. W zakładach górniczych prowadzących eksploatację złóż robotami odkrywkowymi przewóz środków inicjujących chodnikami pochyłymi (po pochylniach i upadowych) jest zakazany. W zakładach tych przewóz MW jest dozwolony, ale tylko po jednej skrzynce (w opakowaniu fabrycznym) każdorazowo.

§ 30. Przewóz MW lub środków inicjujących napowietrznymi kolejkami linowymi wymaga zezwolenia okręgowego urzędu górniczego, udzielanego, gdy przewóz na całej trasie nie zagraża bezpieczeństwu publicznemu i odbywa się na podstawie instrukcji wydanej przez kierownika ruchu zakładu górniczego.

§ 31. W czasie przewozu MW i środków inicjujących za pomocą wozów w obrębie zakładu górniczego wstrzymuje się:

- 1) wszelki inny ruch wozów na całej drodze przewozu,
- 2) wszelkie roboty, które mogą zmniejszyć bezpieczeństwo przewozu MW i środków inicjujących.

§ 32. Przy przenoszeniu MW i środków inicjujących należy:

- 1) do przenoszenia skrzynek o ciężarze powyżej 25 kg netto wyznaczyć odpowiednią do ciężaru ilość ludzi,
- 2) skrzynki z uszkodzonym opakowaniem, po uprzednim ich wzmocnieniu, przenosić w specjalnej skrzyni transportowej, przy zachowaniu odpowiednich środków ostrożności,
- 3) między poszczególnymi przenoszonymi skrzynkami zachować odległość co najmniej 10 m, jeżeli przenosi się ręcznie równocześnie kilka skrzynek MW i środków inicjujących.

§ 33. Przewożenie lub przenoszenie środków strzałowych z naziemnych składów MW, znajdujących się poza terenem zakładu górniczego nie może odbywać się po nastaniu zmroku lub w czasie gęstej mgły, śnieżycy i gołoledzi. W czasie przewożenia lub przenoszenia nie wolno zatrzymywać się w pobliżu budynków. Przewożenie lub przenoszenie odbywa się w miarę możliwości drogami najmniej uczęszczanymi.

R o z d z i a ł V.

Wydawanie i przyjmowanie środków strzałowych.

§ 34. 1. Otwieranie skrzynki ze środkami strzałowymi, wydawanie środków strzałowych oraz odbieranie nie zużytych środków strzałowych jest dozwolone:

- 1) w naziemnych składach MW przy zastosowaniu szafek pancernych, przed składem, w miejscu służącym do wydawania środków strzałowych a w stałych składach MW w przedsiönku składu lub bezpośrednio w składzie podręcznym.
- 2) w podziemnych składach MW — w komorze wydawczej lub w przedsiönku składu podręcznego.

2. W czasie otwierania skrzynki ze środkami strzałowymi, ładowania ich do puszek strzałowych itp. i ich wydawania oraz odbierania nie zużytych ilości środków strzałowych muszą być zamknięte na klucz drzwi:

- 1) komór składowych w naziemnym składzie MW (z wyjątkiem składów podręcznych),
- 2) prowadzące z komory wydawczej do komór składowych podziemnego składu MW i samych komór składowych.

3. Wydawanie środków strzałowych w skrzyniach (w opakowaniu fabrycznym) ze składów MW jest dozwolone:

- 1) w naziemnych lub wgłębionych składach MW tylko wtedy, gdy otwarcie skrzynek i wydawanie środków strzałowych odbywa się w składach podręcznych lub gdy wydane w skrzyniach środki strzałowe zostaną bezpośrednio w całości zużyte w ciągu zmiany roboczej przez pobierającego strzałowego,
- 2) w podziemnych składach MW tylko wtedy, gdy środki strzałowe mają być przetransportowane do innych składów.

4. W przypadku gdy przy wykonywaniu roboty strzałowej komorowej ładunek komory strzałowej przekracza pojemność danego składu MW, przewiezione z wytwórni MW załadowuje się bezpośrednio do komory strzeżonej przez cały czas załadowania.

§ 35. 1. Wydawania środków strzałowych dokonują wydawcy MW tylko do rąk osób upoważnionych do wykonywania robót strzałowych.

2. Wydawca MW obowiązany jest posiadać i stale aktualizować wykaz pracowników zakładu górniczego uprawnionych do wykonywania robót strzałowych wraz z numerami ich znaczków kontrolnych.

3. Wydawanie środków strzałowych osobom nietrzeźwym jest wzbronione.

§ 36. 1. Wydawanie środków strzałowych w ilościach potrzebnych na przeciąg jednej zmiany roboczej odbywa się tylko na podstawie zapotrzebowania, wpisanego przez osobę dozoru ruchu danej zmiany do dziennika strzałowego. Każdy strzałowy (przodowy) posiada własny dziennik strzałowy.

2. Wydawca MW obowiązany jest posiadać wykaz osób upoważnionych przez kierownika ruchu zakładu górniczego do wpisywania zapotrzebowań na środki strzałowe do dzienników strzałowych wraz z wzorami ich podpisów.

3. Wydawanie środków strzałowych bez zapotrzebowania wpisanego do dziennika strzałowego odbywa

się tylko na pisemne zlecenie kierownika ruchu zakładu górniczego (§ 5) w którym wymieniona jest osoba uprawniona do odbioru środków strzałowych.

§ 37 1. Środki strzałowe w dobrym stanie wy-
daje się w tej kolejności, w jakiej zostały one dostarczo-
ne do zakładu górniczego.

2. Skrzynki fabryczne niezupełnie opróżnione ze
środków strzałowych ponownie nakrywa się wiekiem.

§ 38 Odtajanie zamarzniętych MW nitrogliceryno-
wych odbywa się zgodnie z odpowiednimi przepisami.

§ 39 1. Napełniania puszek strzałowych, ładow-
nic, spłonników itp. dokonuje wydawca MW przed zmi-
ną roboczą w nieobecności odbiorcy. Tylko w wyjątko-
wych przypadkach puszki ładownice, spłonniki itp. wol-
no napełniać w obecności odbiorcy.

2. Po napełnieniu puszki strzałowej, ładownic,
spłonników itp. wydawca MW jest obowiązany zamknąć
je na klucz i klucze wręczyć przy wydawaniu odbiorcy.
Puszki, ładownice, spłonniki itp. oraz klucze oznacza się
tym samym numerem.

3. Odbiorca jest obowiązany w obecności wydaw-
cy MW skontrolować zawartość puszki strzałowej, ła-
downic, spłonników itp.

4. Wkładanie do puszki strzałowej spłonek i ostrych
zapalników jest zakazane.

§ 40 1. Po zmianie roboczej próżne puszki strza-
łowe ładownice, spłonniki itp. oraz nie zużyte środki
strzałowe zwraca się na przechowanie do składu MW.

2. Wydawca MW kontroluje zwrócone puszki strza-
łowe, ładownice, spłonniki itp., przechowuje je wraz
ze znajdującymi się w nich środkami strzałowymi w ko-
morach wydawczych i wydaje je ponownie następnego
dnia tej samej osobie, która je zwróciła.

3. Zwrócone środki strzałowe, po które uprawnio-
ny do odbioru nie zgłosił się w ciągu trzech dni od chwili
ich zwrotu do składu MW, przyjmuje się z powrotem do
zapasu składu.

4. Próżne puszki strzałowe, ładownice, spłonniki itp.
w składach podziemnych przechowuje się w miejscu
przeznaczonym na ten cel.

§ 41. Wydawca MW w razie stwierdzenia, że nie
zużyte, a zwrócone środki strzałowe nie nadają się do
użytku:

- 1) odnotowuje w książce zwrotu zwrócone ilości,
- 2) zawiadamia o tym technika strzałowego, który powo-
duje zniszczenie nie nadających się do użytku środ-
ków strzałowych zgodnie z przepisami.

§ 42. 1. W zakładach górniczych prowadzących
eksploatację złóż robotami odkrywcowymi próżne puszk-
i strzałowe, ładownice, spłonniki itp. przechowuje się
w składach MW lub podręcznych składach, zależnie od
miejsca i sposobu wydawania (§ 34).

2. Nie zużyte środki strzałowe zwraca się do skła-
du MW i przyjmuje się z powrotem do zapasu składu.

3. Przepisy § 41 stosuje się odpowiednio.

§ 43. W składzie MW oraz w składzie podręcznym
wzbronione jest rozcinięcie lontów detonujących, uzbra-
nianie środków zapalających, przygotowywanie nabo-
i udarowych, jak również wszelkie inne manipulacje ze
środkami strzałowymi, nie przewidziane przepisami roz-
porządzenia.

R o z d z i a ł VI.

Przenoszenie środków strzałowych do miejsc wykonywa- nia robót strzałowych i przechowywanie ich w tych miejscach.

§ 44. 1. Do przenoszenia środków strzałowych ze
składu MW do skrzyni strzałowej i od skrzyni strza-
łowej do miejsca wykonywania roboty strzałowej używać
należy:

- 1) numerowanych puszek strzałowych z kłódkami do
przenoszenia MW,
- 2) numerowanych spłonników do przenoszenia spłonek,
- 3) numerowanych ładownic do przenoszenia ostrych lub
zaostrzonych zapalników,
- 4) numerowanych skrzynek z blachy cynkowej lub
szczelnych drewnianych skrzynek wybitych blachą
cynkową albo konwi z blachy cynkowej z nakrywką
(miarką) do przenoszenia prochu górniczego,
- 5) płóciennych torb strzałowych, których wolno uży-
wać tylko w miejscu wykonywania robót strza-
łowych (w przodku).

2. Zabrania się przenoszenia środków strzałowych
w kieszeniach i pod ubraniem.

3. Puszki strzałowe, spłonniki, ładownice, skrzynie
i torby strzałowe przeznaczone do przenoszenia środków
strzałowych powinny odpowiadać wymaganiom ustalo-
nym przez Wyższy Urząd Górniczy.

§ 45. 1. MW i środki zapalające przenosi —
w zamkniętych puszkach strzałowych — ze składu MW
do skrzyni strzałowej i od skrzyni strzałowej do miejsca
wykonywania robót strzałowych (do przodka) osoba
uprawniona do wykonywania robót strzałowych.

2. Osoba dozoru ruchu danej zmiany wpisująca za-
potrzebowania (§ 36 ust. 1) może powierzyć czynności
określone w ust. 1 należycie pouczonym robotnikom po-
zostającym pod nadzorem osoby uprawnionej do wyko-
nywania roboty strzałowej, która pobrała MW i środki
zapalające ze składu.

3. Środki inicjujące przenosi ze składu MW do
skrzyni strzałowej i od skrzyni strzałowej do miejsca
wykonywania robót strzałowych (do przodka) tylko pra-
cownik upoważniony do wykonywania roboty strza-
łowej.

§ 46. 1. Przy przenoszeniu środków strzałowych
obowiązuje jak najdalej idąca ostrożność. W szczegól-
ności lampę należy trzymać tak, aby nie spowodować
nagrzania środków strzałowych.

2. Przenoszenie pieszo środków strzałowych rów-
nocześnie przez większą liczbę pracowników uprawnio-
nych do przenoszenia odbywa się oddzielnie od reszty
załogi przy zachowaniu pomiędzy noszącymi odległości
co najmniej 5 m.

3. Przenoszenie środków strzałowych odbywa się
drogami przeznaczonymi dla ruchu pieszego (chodniki
obchodowe), wolnymi od przeszkód.

§ 47. 1. Osoby przenoszące środki strzałowe nie
mogą zjeżdżać i wyjeżdżać szybami i szybikami oraz
chodnikami pochyłymi (pochylniami i upadowymi) rów-
nocześnie w tej samej klatce lub wozie, którymi jadą
inni pracownicy zakładu górniczego, z wyjątkiem osób
dozoru ruchu.

2. Osoby korzystające przy przenoszeniu środków strzałowych z pociągu wsiadają do przeznaczonych dla nich wozów na końcu pociągu. Wozy te są oddzielone od reszty pociągu dwoma pustymi wozami.

3. Puszki strzałowe mogą być przewożone w osobnym strzeżonym wozie, oddzielnym od wozów zajętych przez załogę co najmniej dwoma wozami próżnymi.

§ 48. 1. Przechowywanie środków strzałowych w pobliżu miejsca wykonywania robót strzałowych (przodka) dozwolone jest tylko w mocnych, szczelnych i zamkniętych na klucz drewnianych skrzyniach strzałowych.

2. Poszczególne środki strzałowe przechowuje się w skrzyni strzałowej w osobnych na ten cel przeznaczonych przegrodach.

3. Rozmiar skrzyni strzałowej powinien pozwalać na swobodne pomieszczenie w niej puszek ze środkami strzałowymi, torb strzałowych i sprzętu strzałowego.

4. Przechowywanie w skrzyni strzałowej poza sprzętem strzałowym innych przedmiotów i narzędzi jest wzbronione.

5. Przechowywanie w jednej skrzyni strzałowej różnych MW jest wzbronione.

6. Skrzynie strzałowe ustawia się w miejscach suchych o temperaturze odpowiadającej temperaturze składowania oraz nie narażonych na oddziaływanie strzałów. Dozór ruchu ustala miejsce ustawienia i sposób zabezpieczenia skrzyń strzałowych.

§ 49. 1. Skrzynia strzałowa, w której znajdują się środki strzałowe, powinna być zamknięta na klucz.

2. Osoby uprawnione do wykonywania roboty strzałowej obowiązane są po zakończeniu pracy sprawdzić, czy w skrzyni strzałowej nie pozostawiono środków strzałowych.

3. Napelnione puszki strzałowe, które nie znajdują się w zamkniętej skrzyni strzałowej, powinny być zamknięte na klucz.

4. Osoby uprawnione do wykonywania roboty strzałowej obowiązane są mieć stale przy sobie klucz od skrzyni strzałowej i puszek strzałowych.

5. Nie wolno zamykać na klucz opróżnionych puszek i skrzyń strzałowych.

§ 50. Bez zgody osoby dozoru ruchu danej zmiany (§ 36 ust. 1) nie wolno osobie, której wydano środki strzałowe, wręczać, wypożyczać i odstępować ich innym osobom, nawet uprawnionym do wykonywania robót strzałowych. Osoba dozoru ruchu odnotowuje w dziennikach strzałowych wzajemne przekazanie przez pracowników (strzałowych) środków strzałowych.

§ 51. Osobom, którym zlecono wykonywanie robót strzałowych, wolno używać do tych robót tylko tych środków strzałowych, które zostały im wydane ze składu MW zakładu górniczego.

§ 52. Osoba uprawniona do wykonywania robót strzałowych obowiązana jest:

- 1) zawiadomić bezzwłocznie osobę dozoru ruchu danej zmiany (§ 36 ust. 1) o zauważonych brakach w ilości lub jakości otrzymanych środków strzałowych,
- 2) nadzorować czynności podległego jej zespołu robotników dotyczące środków strzałowych i zgłaszać wszelkie zauważone wykroczenia osobie dozoru ruchu danej zmiany.

R o z d z i a ł VII.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 53. Okręgowy urząd górniczy może na wniosek kierownika ruchu zakładu górniczego ustalić dla tego zakładu górniczego termin wprowadzenia w życie tych przepisów niniejszego rozporządzenia, których wykonanie wymaga okresu przejściowego.

§ 54. Tracą moc przepisy:

- 1) rozporządzenia Ministra Przemysłu z dnia 5 stycznia 1946 r. o nabywaniu materiałów wybuchowych na cele górnicze (Dz. U. Nr 4, poz. 40),
- 2) rozporządzenia Ministra Przemysłu z dnia 12 grudnia 1946 r. o przechowywaniu i używaniu w zakładach górniczych materiałów wybuchowych i środków zapalnych (Dz. U. z 1947 r. Nr 22, poz. 89 i z 1948 r. Nr 26, poz. 180).

§ 55. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Górnictwa: w z. *L. Salamon*